

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1919 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om reglering av vissa inom statsförvaltningen anställda kvinnliga biträdens avlöningsförmåner m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

Uti den till riksdagen avlåtna, den 9 januari 1919 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t med åberopande av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag under rubrik »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» (punkt 2) föreslagit riksdagen

dels bestämma avlöningarna vid de inom statsförvaltningen med undantag av kommunikationsverken samt postsparbanken nu befintliga ordinarie kvinnliga biträdesbefattningarna — däri inbegripet jämväl de biträdesbefattningar, som för närvarande kunna innehavas även av män — från och med år 1920 i enlighet med vad föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkt;

dels besluta de ändringar i vederbörande ämbetsverks och myndigheters stater, som härav betingas och ej i annat sammanhang föreslås;

dels besluta att, beträffande Karolinska medikokirurgiska institutets stat, för kvinnligt tekniskt biträde vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium skall, i stället för nuvarande föreskrift om minskning av avlöningen vid åtnjutande av fri bostad och bränsle, från och med år 1920 gälla: att därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, anvisas dylikt biträde i sådan egenskap, av lönen skall avstås för bostad med bränsle 300 kronor för år samt för lyse 25 kronor om året; att i fall biträde åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme

men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, det skall ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum; att förmån av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill 100 kw-timmar; samt att biträde skall själv bekosta armatur och lampor;

dels förklara, att för åtnjutande av avlöningsförmånerna enligt de förändrade staterna skola, där ej annorlunda för särskilda verk och myndigheter är eller varder stadgat, gälla de av departementschefen tillstyrkta allmänna villkor och bestämmelser;

dels föreskriva att, i förekommande fall då personligt avlöningstillägg utöver nuvarande slutavlöning i graden må hava efter riksdagens hörande medgivits biträde, såsom villkor för tillträdet av de nya avlöningsförmånerna skall iakttagas, att avlöningstillägg, som nyss sagts, om det uppgår till högst skillnaden mellan biträdets nuvarande och från och med år 1920 gällande slutavlöning i graden, indrages och, om det överstiger skillnadsbeloppet, förminsas med motsvarande belopp;

dels ock förklara att de förutvarande innehavare av nu ifrågasvarande befattningar, vilka icke före den 1 december 1919 anmäla, att de vilja övergå till den förändrade avlöningsstaten samt underkasta sig de för åtnjutande av avlöning enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola bibehållas vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokoll sid. 5—27.

Vidare har uti en inom första kammaren av herr *A. Modig* väckt motion, nr 104, hemställt, att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts ovanberörda proposition med den ändring, att ålderstilläggen för de i propositionen åsyftade befattningshavarna utfalla efter respektive 3, 6 och 9 år, dock endast såvitt angår andra befattningshavare än dem som lyda under jordbruksdepartementet, eller beträffande vilkas avlöningsförmåner bankoutskottet har att yttra sig.

I fråga om de skäl motionären anfört till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Ordinarie kvinnliga biträdesbefattningar inrättades inom statsförvaltningen första gången år 1910 och äro dessa befattningar från och med år 1915 fördelade i tre olika lönegrader.

Avlöningarna vid befattningarna äro för närvarande:

vid biträdesbefattning av tredje graden 2,000 kronor, därav 1,100 kronor lön, 750 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg,

dock att avlöningen vid hospital och asyler är 1,850 kronor, därav 1,100 kronor lön och 750 kronor tjänstgöringspenningar, vartill komma vissa naturaförmåner;

vid biträdesbefattning av andra graden 1,600 kronor, därav 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg,

dock att avlöningen vid hospital och asyler samt Uppsala universitet är 1,450 kronor, därav 900 kronor lön och 550 kronor tjänstgöringspenningar, vartill vid hospital och asyler komma vissa naturaförmåner; samt

vid biträdesbefattning av första graden

i Stockholm 1,200 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg,

i Östersund, Umeå och Luleå 1,125 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 75 kronor ortstillägg, och

i landsorten i övrigt 1,050 kronor, därav 700 kronor lön och 350 kronor tjänstgöringspenningar;

kunnande till lönen *vid samtliga befattningarna* komma två ålders-tillägg, vardera å 200 kronor efter 5 respektive 10 år.

För de ordinarie biträdesbefattningarna gälla vissa allmänna villkor och bestämmelser, som återfinnas dels i avlöningsreglementen och andra föreskrifter för åtnjutande av de å vederbörande ämbetsverks och myndigheters stater uppförda avlöningarna m. m., dels ock i vissa särskilda författningar.

För närvarande innehavas ett par av ifrågavarande biträdesbefattningar av män.

I skrivelse nr 373 (i anledning av propositionen nr 230 angående reglering av löneförhållanden m. m. vid statsdepartementen) har 1917 års riksdag uttalat, att avlöningsförmånerna för skrivbiträden av första lönegraden synts riksdagen vara så knappt tillmätta, att någon förhöjning av dem vore påkallad, men att, då frågan härom borde behandlas i ett sammanhang för statsförvaltningen i dess helhet, riksdagen dock

Nuvarande
avlönings-
förmåner.

1917 och 1918
års lagtima
riksdagar.

ansett sig icke böra för det dåvarande vidtagna ändring i Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

De kvinnliga biträdena inom kommunikationsverken och postsparbanken beviljades emellertid av 1918 års lagtima riksdag avlöningsförbättring i samband med beredande av löneförbättring åt övrig personal vid samma verk.

*Löne-
reglerings-
kommitténs
förslag.*

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag till löneroglering för de kvinnliga biträden, vilka icke genom 1918 års lagtima riksdags beslut tillerkänts avlöningsförbättring, grundar sig på och ansluter sig i allt väsentligt till ett av lönerogleringskommittén den 11 november 1918 avgivet betänkande i ämnet.

Häri föreslås att avlöningen i allmänhet till ifrågavarande kvinnliga biträden bestämmes till följande belopp, nämligen:

i Stockholm:

för biträde av första graden 1,600 kronor, därav 1,100 kronor lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av andra graden, undantagandes skrivbiträde vid Stockholms hospital, 2,000 kronor, därav 1,300 kronor lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för skrivbiträde vid Stockholms hospital 1,800 kronor, därav 1,300 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av tredje graden, undantagandes kassörska vid Stockholms hospital, 2,400 kronor, därav 1,500 kronor lön, 700 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för kassörska vid Stockholms hospital 2,200 kronor, därav 1,500 kronor lön och 700 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200

kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

i landsorten:

för biträde av första graden, med undantag av biträden vid länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, 1,400 kronor, därav 1,100 kronor lön och 300 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av första graden vid länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län 1,500 kronor, därav 1,100 kronor lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 100 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av andra graden (vartill även räknas skrivbiträden och bokhållare av andra [lägre] grad vid hospital och asyler) 1,800 kronor, därav 1,300 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av tredje graden (vartill även räknas kassörskor vid hospital och asyler) 2,200 kronor, därav 1,500 kronor lön och 700 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

I enlighet med detta förslag skulle de nya löneskalorna för kvinnliga biträden med tjänstgöring i Stockholm ställa sig på sätt av nedanstående tabell närmare framgår:

<i>Kvinnligt biträde av tredje graden:</i>				
lön	1,500	1,600	1,700	1,800
tjänstgöringspenningar	700	800	900	1,000
ortstillägg	200	200	200	200
Summa	2,400	2,600	2,800	3,000
<i>Kvinnligt biträde av andra graden:</i>				
lön	1,300	1,400	1,500	1,600
tjänstgöringspenningar	500	600	700	800
ortstillägg	200	200	200	200
Summa	2,000	2,200	2,400	2,600
<i>Kvinnligt biträde av första graden:</i>				
lön	1,100	1,200	1,300	1,400
tjänstgöringspenningar	300	400	500	600
ortstillägg	200	200	200	200
Summa	1,600	1,800	2,000	2,200

Som förut nämnts, gälla för åtnjutande av avlöningsförmånerna vid de ordinarie biträdesbefattningarna vissa allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i olika författningar. Kommittén, som ansett att i nu gällande bestämmelser endast borde göras vissa i huvudsak utav avlöningsförändringarna betingade jämkningar, har härutinnan föreslagit, att, där ej annorlunda för särskilda verk och myndigheter blivit stadgat eller framdeles kunde komma att stadgas, skulle gälla:

att, då vid uppförande i stat av sådan befattning till innehavare av densamma befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande verk utfört samma arbete som det till befattningen hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, överstigande vad enligt staten skall utgå till befattningens innehavare, verket skall äga bereda fyllnad i avlöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp; dock att biträdet genom dylik avlöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras avlöning till högre belopp än som motsvarar beloppet av den med befattningen i fråga förenade slutavlöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

att för biträde av första och andra graderna arbetstiden å tjänsterummet skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara sex timmar varje söc-

kendag, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till sju timmar, denna tid, samt att i förstnämnda fall biträdet skall vara pliktigt att vid särskilda tillfällen, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

att biträde av tredje graden skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag;

att biträde, där ej annat är stadgat i vederbörande avlöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant kan ske utan hinder för göromåls behöriga gång;

att, där biträde med avlöning efter lägre grad befordras till biträdesbefattning, för vilken avlöning utgår efter närmast högre grad, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, är berättigat att omedelbart komma i åtnjutande av första ålderstillägget i den högre graden; skolande, därest biträde vid befordran till närmast högre grad icke erhåller högre avlöning än den biträdet uppburit i den lägre graden, för avlöningsförhöjning i den högre graden tillgodoräknas biträdet den tid, varunder biträdet innehaft befattningen i den lägre graden, efter det biträdet i sistnämnda befattning senast kom i åtnjutande av ålderstillägg;

att, där inom ett verk äro anställda biträden av flera grader, biträde av lägre grad skall vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande av semester, vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde av högre grad hos verket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnat biträde av lägre grad att därunder åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd av sjukdomsförfall, utöver egen avlöning skillnaden mellan lägsta tjänstgöringspenningarna för, å ena sidan, den högre befattning, som uppehålles, och, å andra sidan, den vikarierandes egen befattning, men, då förordnandet erfordras för beredande av semester, allenast den biträdet eljest tillkommande avlöning;

att gift kvinna må till biträdesbefattning befordras allenast efter av Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat medgivande;

att, där kvinnlig innehavare av biträdesbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av sådan anledning avgå från befattningen, därest icke vederbörande överordnade myndighet med hänsyn till befattningens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

att biträdesbefattning skall av vederbörande verk tillsättas medelst konstitutorial efter befattningens ledigförklarande genom kungörelse;

att rörande tillsättningen i övrigt, kompetensfordringar, ordningen

för meddelande av tjänstledighet och avsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må vara eller varda av Kungl. Maj:t bestämda; samt

att eljest de för vederbörande verk stadgade villkor och bestämmelser för avlöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, i den mån de icke stå i strid mot vad ovan i förenämnda avseenden blivit föreskrivet; skolande för biträdes tillträde till tredje ålderstillägget gälla enahanda villkor, som för vederbörande verk äro stadgade för tillträde till redan medgivna sådana avlöningsförhöjningar.

Vidare innehåller löneregeringskommitténs betänkande vissa övergångs- och tillämpningsbestämmelser ävensom en beräkning av den med genomförandet av det framlagda förslaget förenade kostnadsökningen, vilken skulle uppgå till följande belopp:

Andra huvudtiteln	kronor	15,050
Tredje »	»	4,800
Fjärde »	»	12,000
Femte »	»	4,400
Sjätte »	»	92,000
Sjunde »	»	48,400
Åttonde »	»	17,550
Nionde »	»	16,400
Tionde »	»	1,200
Statens affärsverksamhet	»	6,400
		<hr/>
	kronor	218,200,

varav 217,000 kronor skulle utgöra merkostnad för statsverket, enär den för tionde huvudtiteln beräknade kostnadsökningen avsåge befattningshavare vid folkskollärarnas pensionsinrättning.

*Kungl. Maj:ts
förslag.*

I fråga om de allmänna principerna för det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget har föredragande departementschefen gjort följande uttalanden:

»Vid utarbetandet av sitt ifrågavarande löneregeringsförslag har löneregeringskommittén, enligt vad kommittén uttryckligen framhållit, bortsett från verkningarna av världskriget. De föreslagna avlöningarna äro alltså avsedda att svara emot den så att säga normala behovsökningen och ej att i någon mån täcka det behov av höjd avlöning, som är att direkt hänföra till den tillfälliga dyrtiden. I sistnämnda avseende skulle därför ifrågavarande befattningshavare fortfarande, liksom övriga

statstjänare i allmänhet, tillgodoses genom krigstidstillägg och krigstidshjälp eller andra dylika extra ordinära åtgärder.

Denna grundsats för löneregleringen i fråga finner jag fullt riktig.»

Som redan förut nämnts, ansluter sig Kungl. Maj:t till det av löneregleringskommittén framlagda förslaget, dock att biträdena vid länsstyrelsen i Västernorrlands län i fråga om ortstilläggs åtnjutande av Kungl. Maj:t ansetts böra jämföras med motsvarande biträden vid länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

I den händelse lönereglering för de ordinarie biträdena genomföres, har departementschefen ansett att härav borde följande, att jämväl de extra kvinnliga biträdena komma i åtnjutande av motsvarande avlöningsförbättringar, beräknade i enlighet med för extra befattningshavare tillämpade grunder.

Beträffande för den nu ifrågasatta löneregleringens genomförande erforderliga anslagshöjningar hava förslag framlagts under vederbörliga huvudtitlar, i samband varmed även angivits erforderliga ändringar i staterna för år 1920 för ämbetsverk och övriga myndigheter.

Utskottet, som delar den av departementschefen uttalade uppfattningen rörande de allmänna riktlinjerna för en lönereglering åt nu ifrågavarande kvinnliga biträden, har funnit den förbättring uti dessa biträdens villkor, som av löneregleringskommittén och Kungl. Maj:t föreslagits väl avvägd i fråga om såväl begynnelseavlönningarna i de olika graderna samt ålderstilläggens belopp och antal som avlöningens fördelning å olika lönetitlar.

*Utskottets
yttrande.*

Det av herr Modig framlagda förslaget, att ifrågavarande biträden skulle äga uppbära ålderstillägg efter respektive 3, 6 och 9 år i stället för av Kungl. Maj:t ifrågasatta 5, 10 och 15 år, har utskottet däremot med hänsyn till de därmed förenade konsekvenserna icke ansett sig kunna tillstyrka.

I fråga om de av Kungl. Maj:t föreslagna allmänna villkoren och bestämmelserna för avlöningarnas åtnjutande har utskottet ansett sig böra göra följande erinringar.

Enligt förslaget skulle, där biträde med avlöning efter lägre grad befordras till biträdesbefattning, för vilken avlöning utgår efter närmast högre grad, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden vara berättigat att omedelbart komma i åtnjutande av första ålderstillägget i den högre graden; och skulle, därest biträde vid befordran till närmast högre grad icke erhöles högre avlöning än den biträdet uppburit i den lägre graden, för avlöningsförhöjning i den

högre graden biträdet tillgodoräknas den tid, varunder biträdet innehaft befattningen i den lägre graden, efter det biträdet i sistnämnda befattning senast kom i åtnjutande av ålderstillägg.

Denna bestämmelse synes utskottet kunna medföra den olägenheten, att biträde, som före de nya avlöningsvilkorens ikraftträdande befordrats från befattning av lägre till sådan av högre grad, beträffande avlöningsförhöjning genom ålderstillägg kan komma i en sämre ställning än ett biträde, som erhållit sådan befordran först efter den nämnda tidpunkten. I saknad av erforderlig utredning i ärendet har utskottet emellertid icke ansett sig kunna framställa förslag till de särskilda bestämmelser, som må kunna vara behöfliga i nu berört avseende, men förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t snarast möjligt inkommer till riksdagen med det förslag i ärendet, som kan anses påkallat.

I övrigt hava de av Kungl. Maj:t föreslagna avlöningsvilkoren icke givit anledning till annan erinran från utskottets sida, än att den tid, biträde, som befordrats från lägre till närmast högre grad, i visst fall skulle tillgodoräknas för avlöningsförhöjning i den högre graden, synes böra begränsas till högst fem år.

Kungl. Maj:ts förslag rörande ortstillägg åt biträdena vid länsstyrelsen i Västernorrlands län har utskottet funnit sig böra tillstyrka.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har detsamma icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet har dock icke i detta utlåtande behandlat frågan om den minskning i avlöning, på grund av vissa naturaförmåner, som det å Karolinska mediko-kirurgiska institutets stat uppförda kvinnliga tekniska biträdet ansetts böra vidkännas, rörande vilken fråga utskottet i annat sammanhang kommer att yttra sig.

Då utskottet framdeles under de särskilda huvudtitlarna kommer att föreslå de höjningar i respektive anslag, som kunna bliva en följd av riksdagens beslut i förevarande ärende, har utskottet ansett något beslut om ändringar i vederbörande ämbetsverks och myndigheters stater, som betingas härav och ej i annat sammanhang av Kungl. Maj:t föreslagits, ej erforderligt i samband med nu behandlade fråga.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Modigs ovanberörda motion må

a) bestämma avlöningarna vid de hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under andra —åttonde huvudtitlarna, med undantag av postsparbanken nu befintliga ordinarie kvinnliga

biträdesbefattningarna — däri inbegripet jämväl de biträdesbefattningar, som för närvarande kunna innehas även av män — från och med år 1920 till följande belopp, nämligen:

i Stockholm:

för biträde av första graden 1,600 kronor, därav 1,100 kronor lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av andra graden, undantagandes skrivbiträde vid Stockholms hospital, 2,000 kronor, därav 1,300 kronor lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för skrivbiträde vid Stockholms hospital 1,800 kronor, därav 1,300 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av tredje graden, undantagandes kassörska vid Stockholms hospital, 2,400 kronor, därav 1,500 kronor lön, 700 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för kassörska vid Stockholms hospital 2,200 kronor, därav 1,500 kronor lön och 700 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

i landsorten:

för biträde av första graden, med undantag av biträden vid länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, 1,400 kronor, därav 1,100 kronor lön och 300 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av första graden vid länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län 1,500 kronor, därav 1,100 kronor lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 100 kronor ortstillägg, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av andra graden (vartill även räknas skrivbiträden och bokhållare av andra [lägre] grad vid hospital och asyler) 1,800 kronor, därav 1,300 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar;

för biträde av tredje graden (vartill även räknas kassörskor vid hospital och asyler) 2,200 kronor, därav 1,500 kronor lön och 700 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

b) förklara, att för åtnjutande av avlöningsförmånerna enligt de förändrade staterna skola, där ej annorlunda för särskilda verk och myndigheter är eller varder stadgat, gälla följande allmänna villkor och bestämmelser:

att, då vid uppförande i stat av sådan befattning till innehavare av densamma befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande verk

utfört samma arbete som det till befattningen hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, överstigande vad enligt staten skall utgå till befattningens innehavare, verket skall äga bereda fyllnad i avlöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp; dock att biträdet genom dylik avlöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras avlöning till högre belopp än som motsvarar beloppet av den med befattningen i fråga förenade slutavlöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

att för biträde av första och andra graderna arbetstiden å tjänsterummet skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara sex timmar varje söckendag, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till sju timmar, denna tid, samt att i förstnämnda fall biträdet skall vara pliktigt att vid särskilda tillfällen, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

att biträde av tredje graden skall i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag;

att biträde, där ej annat är stadgat i vederbörande avlöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång;

att, där biträde med avlöning efter lägre grad befordras till biträdesbefattning, för vilken avlöning utgår efter närmast högre grad, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, är berättigat att omedelbart komma i åtnjutande av första ålderstillägget i den högre graden; skolande, därest biträde vid befordran till närmast högre grad icke erhåller högre avlöning än den biträdet uppburit i den lägre graden, för avlöningsförhöjning i den högre graden tillgodoräknas biträdet den tid, dock högst fem år, varunder biträdet innehaft befattningen i den lägre

graden, efter det biträdet i sistnämnda befattning senast kom i åtnjutande av ålderstillägg;

att, där inom ett verk äro anställda biträden av flera grader, biträde av lägre grad skall vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande av semester, vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde av högre grad hos verket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnat biträde av lägre grad att därunder åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd av sjukdomsförfall, utöver egen avlöning skillnaden mellan lägsta tjänstgöringspenningarna för, å ena sidan, den högre befattning, som uppehålles, och, å andra sidan, den vikarierandes egen befattning, men, då förordnandet erfordras för beredande av semester, allenast den biträdet eljest tillkommande avlöning;

att gift kvinna må till biträdesbefattning befordras allenast efter av Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat medgivande;

att, där kvinnlig innehavare av biträdesbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av sådan anledning avgå från befattningen, därest icke vederbörande överordnade myndighet med hänsyn till befattningens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

att biträdesbefattning skall av vederbörande verk tillsättas medelst konstitutorial efter befattningens ledigförklarande genom kungörelse;

att rörande tillsättningen i övrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande av tjänstledighet och avsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må vara eller varda av Kungl. Maj:t bestämda; samt

att eljest de för vederbörande verk stadgade villkor och bestämmelser för avlöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, i den mån de icke stå i strid mot vad ovan i förenämnda avseenden blivit föreskrivet; skolande för biträdes tillträde till tredje ålderstillägget gälla enahanda

villkor, som för vederbörande verk äro stadgade för tillträde till redan medgivna sådana avlöningsförhöjningar;

c) föreskriva att, i förekommande fall då personligt avlöningstillägg utöver nuvarande slutavlöning i graden må hava efter riksdagens hörande medgivits biträde, såsom villkor för tillträdet av de nya avlöningsförmånerna skall iakttagas, att avlöningstillägg, som nyss sagts, om det uppgår till högst skillnaden mellan bitrådets nuvarande och från och med år 1920 gällande slutavlöning i graden, indrages och, om det överstiger skillnadsbeloppet, förminskas med motsvarande belopp;

d) förklara att de förutvarande innehavare av nu ifrågavarande befattningar, vilka icke före den 1 december 1919 anmäla, att de vilja övergå till den förändrade avlöningsstaten samt underkasta sig de för åtnjutande av avlöning enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola bibehållas vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föränledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

Stockholm den 11 februari 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, A. C. Lindblad, J. Nilsson, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, J. L. Widell, E. A. Hallin, F. Berglund* och *J. S. Almer* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *G. Odqvist, J. Olofsson, N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *C. R. Jansson* i Falun, *J. Erlansson* och *J. Nilsson* i Malmö.

Reservation

av herrar *S. H. Kvarnzelius, C. G. Ekman, J. L. Widell, F. Berglund, J. Jönsson* i Revinge, *C. R. Jansson* i Falun och *J. Nilsson* i Malmö, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet som delar — — — lönetitlar.

Med hänsyn till att kvinnliga biträden inom kommunikationsverken ävensom befattningshavare, tillhörande åtskilliga personalgrupper, vilka under de senaste åren varit föremål för lönereglering, äga uppbära ett första ålderstillägg efter 3 års tjänst, ett andra efter 6 års tjänst samt ett tredje ålderstillägg efter 9 års tjänst i graden, har utskottet emellertid i likhet med motionären ansett sig böra förorda, att jämväl nu ifrågakvarande personal må komma i åtnjutande av ålderstillägg efter respektive 3, 6 och 9 år i stället för efter av Kungl. Maj:t föreslagna 5, 10 och 15 år.

I fråga om — — — erinringar.

Enligt förslaget — — — ålderstillägg.

Denna bestämmelse — — — påkallat.

I övrigt — — — högst tre år.

Kungl. Maj:ts förslag — — — tillstyrka.

Beträffande — — — yttra sig.

Då utskottet — — — nu behandlade fråga.

På grund av vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa,

att riksdagen, med anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herr Modigs ovanberörda motion, må

a) bestämma — — — nämligen

i Stockholm:

för biträde av första graden — — — respektive
3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar;

för biträde av andra graden — — — respektive
3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar;

för skrivbiträde vid Stockholms hospital — — —
respektive 3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar;

för biträde av tredje graden — — — respektive
3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar;

för kassörska vid Stockholms hospital — — —
respektive 3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar;

i landsorten:

för biträde av första graden — — — respektive
3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar;

för biträde av första graden vid länsstyrelserna
i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län — — — respektive 3, 6 och 9 år — — —
tjänstgöringspenningar;

för biträde av andra graden — — — respektive
3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar;

för biträde av tredje graden — — — respektive
3, 6 och 9 år — — — tjänstgöringspenningar.

b) förklara — — — bestämmelser:

att då — — — behöriga gång;

att, där biträde — — — den tid, dock högst
tre år — — — ålderstillägg;

att där inom — — — avlöningsförhöjningar.

c) — — —

d) — — —